VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2016. gada 19. janvārī*

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Projektu, kas saistīti ar gāzes izolācijas slēgiekārtām, tirgus — Lēmums, kas pieņemts pēc tam, kad Vispārējā tiesa daļēji bija atcēlusi sākotnējo lēmumu — Naudas sodi — Pienākums norādīt pamatojumu — Labas pārvaldības princips — Tiesības uz aizstāvību — Vienlīdzīga attieksme — Samērīgums — Kļūda vērtējumā — Sākumsumma — Līdzdalības pārkāpumā apmērs — Preventīvās iedarbības koeficients

Lieta T-409/12

Mitsubishi Electric Corp., Tokija (Japāna), ko pārstāv *R. Denton*, *J. Vyavaharkar*, *R. Browne*, *L. Philippou*, *M. Roald*, *J. Robinson*, *solicitors*, un *K. Haegeman*, advokāts,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *N. Khan* un *P. van Nuffel*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību pamatā atcelt Komisijas 2012. gada 27. jūnija Lēmumu C(2012) 4381, ar kuru tiek grozīts Komisijas 2007. gada 24. janvāra Lēmums C(2006) 6762, galīgā redakcija, par [EKL] 81. panta (tagadējais LESD 101. pants) un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru, ciktāl tā adresāti ir *Mitsubishi Electric Corp.* un *Toshiba Corp* (Lieta COMP/F/39.966 – Gāzes izolācijas slēgiekārtas – Naudas sodi un, ciktāl tas attiecas uz prasītāju, un pakārtoti lūgums grozīt šī lēmuma 1. pantu, lai atceltu vai samazinātu prasītājai uzliktā naudas soda apmēru.

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs H. Kanninens [*H. Kanninen*], tiesneši I. Pelikānova [*I. Pelikánová*] (referente) un E. Butidžidžs [*E. Buttigieg*],

sekretāre S. Spiropula [*S. Spyropoulos*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 21. aprīļa tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Prasītāja *Mitsubishi Electric Corp.* ir Japānā reģistrēta sabiedrība, kas darbojas dažādās nozarēs, tostarp gāzes izolācijas slēgiekārtu (turpmāk tekstā – "GIS") nozarē. Laikā no 2002. gada oktobra līdz 2005. gada aprīlim tās darbību GIS jomā veica kopuzņēmums, proti, *TM T&D Corp.*, kas vienlīdzīgās daļās tai piederēja kopā ar *Toshiba Corp.* un kas tika likvidēts 2005. gadā.

2 2007. gada 24. janvārī Eiropas Kopienu Komisija pieņēma Lēmumu C(2006) 6762, galīgā redakcija, par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/F/38.899 – Gāzes izolācijas slēgiekārtas) (turpmāk tekstā – "2007. gada lēmums").

3 2007. gada lēmumā Komisija konstatēja, ka laika posmā no 1988. gada 15. aprīļa līdz 2004. gada 11. maijam Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) GIS tirgū pastāvēja vienots un turpināts EKL 81. panta un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. panta pārkāpums, un minētā lēmuma adresātiem, kas bija GIS Eiropā un Japānā reģistrēti ražotāji, piemēroja naudas sodus, kuru summa tika aprēķināta, piemērojot metodi, kas izklāstīta Pamatnostādnēs naudas sodu noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā – "Pamatnostādnes naudas sodu noteikšanai"), kā arī Komisijas Paziņojumā par atbrīvojumu no naudas soda un naudas soda samazināšanu aizliegto vienošanos gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.).

4 2007. gada lēmumā minētajam pārkāpumam bija trīs būtiski elementi:

— Vīnē 1988. gada 15. aprīlī parakstīts nolīgums (turpmāk tekstā – "*GQ* nolīgums") par GIS projektu piešķiršanu pasaules mērogā, izņemot noteiktus tirgus, atbilstoši nolīgtajiem noteikumiem, lai paturētu spēkā kvotas, kas lielā mērā atspoguļo to aplēstās tirgu vēsturiskās daļas; nolīguma, kurš attiecās uz visu pasauli, izņemot ASV, Kanādu, Japānu un 17 Rietumeiropas valstis, pamatā bija kopējās "Japānas" kvotas piešķiršana Japānā reģistrētiem ražotājiem un kopējās "Eiropas" kvotas piešķiršana Eiropā reģistrētajiem ražotājiem;

— paralēls nolīgums (turpmāk tekstā – "vispārējs nolīgums"), saskaņā ar kuru, no vienas puses, GIS projekti Japānā un aizliegtās vienošanās Eiropas dalībnieku valstīs (turpmāk teksta – "mītnes valstis") bija paredzēti vienīgi attiecīgi karteļa Japānas dalībniekiem un Eiropas dalībniekiem un, no otras puses, GIS projekti Eiropas valstīs, kas nav "mītnes valstis", bija arī rezervēti Eiropas grupai, Japānas ražotājiem apņemoties neiesniegt savus piedāvājumus par GIS projektiem Eiropā; katrā ziņā apmaiņā pret šīm saistībām šādi projekti bija jādara zināmi Japānas grupai un jāieskaita *GQ* nolīgumā paredzētajā "kopējā Eiropas kvotā" (turpmāk tekstā – "paziņošana" un "ieskaitīšana");

— Vīnē 1988. gada 15. aprīlī parakstīts nolīgums, kura nosaukums ir "E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement" [E grupas nolīgums par *GQ* nolīguma īstenošanu] (turpmāk tekstā – "*EQ* nolīgums"), kuru ir parakstījuši Eiropas ražotāju grupas biedri un kura priekšmets bija minētajai grupai atbilstoši *GQ* nolīgumam piešķirto GIS projektu sadale.

5 2007. gada lēmuma 1. pantā Komisija konstatēja, ka prasītāja bija piedalījusies pārkāpumā no 1988. gada 15. aprīļa līdz 2004. gada 11. maijam.

6 Par pārkāpumu, kas konstatēts 2007. gada lēmuma 1. pantā, prasītājai 2007. gada lēmuma 2. pantā tika uzlikts naudas sods EUR 118 575 000 apmērā, no kuriem EUR 4 650 000, kas atbilst *TM T&D* izdarītajam pārkāpumam, ir jāmaksā solidāri ar *Toshiba*.

7 2007. gada 18. aprīlī prasītāja cēla prasību par 2007. gada lēmumu.

8 Ar 2011. gada 12. jūlija spriedumu *Mitsubishi Electric*/Komisija (T-133/07, Krājums, EU:T:2011:345) Vispārējā tiesa, pirmkārt, noraidīja prasītājas prasību atcelt 2007. gada lēmuma 1. pantu. Otrkārt, tā atcēla 2007. gada lēmuma 2. panta g) un h) punktus, ciktāl tie attiecās uz prasītāju, pamatojot, ka Komisija bija pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, naudas soda aprēķinā attiecībā uz prasītāju izvēloties atsauces gadu, kas atšķīrās no pārkāpumā iesaistītajiem Eiropas ražotājiem piemērotā gada.

9 2011. gada 22. septembrī prasītāja par spriedumu *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā.

10 2012. gada 15. februārī Komisija prasītājai nosūtīja vēstuli par faktiem, kurā bija norādīta tās iecere pieņemt jaunu lēmumu par naudas soda piemērošanu tai (turpmāk tekstā – "vēstule par faktiem"). Komisija izklāstīja faktus, kuri, tāsprāt, bija attiecināmi uz šī naudas soda aprēķinu, ņemot vērā spriedumu *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345).

11 2012. gada 16. martā prasītāja iesniedza savus apsvērumus par vēstuli par faktiem.

12 2012. gada 8. jūnijā notika prasītājas pārstāvju un par lietu atbildīgo Komisijas darbinieku sanāksme.

13 Ar Komisijas 2012. gada 27. jūnija Lēmumu C(2012) 4381, ar kuru tiek grozīts 2007. gada lēmums, ciktāl tā adresāti ir *Mitsubishi Electric Corp.* un *Toshiba Corp* (Lieta COMP/F/39.966 – Gāzes izolācijas slēgiekārtas – Naudas sodi) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), tika grozīts 2007. gada lēmuma 2. pants, pievienojot jaunus g) un h) punktus. Atbilstoši g) punktam prasītājai tika uzlikts naudas sods EUR 74 817 000 apmērā kā vienīgajai atbildīgajai. Atbilstoši h) punktam prasītājai tika uzlikts naudas sods EUR 4 650 000 apmērā, kas tai bija jāmaksā solidāri ar *Toshiba*.

14 Lai labotu Vispārējās tiesas spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), kritizēto nevienlīdzīgo attieksmi, Komisija apstrīdētajā lēmumā pamatojās uz GIS pasaules apgrozījumu 2003. gadā. Tā kā šajā gadā prasītājas un *Toshiba* darbības GIS jomā veica *TM T&D*, Komisija ņēma vērā tās apgrozījumu 2003. gadā (apstrīdētā lēmuma 59. un 60. apsvērums).

15 Tādējādi, pirmkārt, diferencētajā pieejā, kuras mērķis bija atspoguļot dažādu aizliegtās vienošanās dalībnieku līdzdalību, Komisija aprēķināja *TM T&D* tirgus daļu 2003. gadā attiecībā uz GIS (15–20 %) un to klasificēja otrajā grupā atbilstoši 2007. gada lēmuma 482.–488. apsvērumā izklāstītajai grupēšanai. Līdz ar to *TM T&D* tika noteikta hipotētiska summa EUR 31 000 000 apmērā (apstrīdētā lēmuma 61. apsvērums).

16 Otrkārt, lai atspoguļotu prasītājas un *Toshiba* nevienlīdzīgo spēju piedalīties pārkāpumā laikā pirms *TM T&D* izveides, pēdējai minētajai piemērotā naudas soda sākumsumma tika sadalīta tās akcionāru starpā atbilstoši to GIS pārdošanas apjomiem 2001. gadā, kas ir pēdējais pilnais gads pirms *TM T&D* izveides. Līdz ar to prasītājai tika noteikta sākumsumma EUR 20 136 801 apmērā un *Toshiba* sākumsumma EUR 10 863 199 apmērā (apstrīdētā lēmuma 62. un 63. apsvērums).

17 Treškārt, lai nodrošinātu naudas soda preventīvo iedarbību, Komisija prasītājai piemēroja preventīvās iedarbības koeficientu 1,5, pamatojoties uz tās apgrozījumu 2005. gadā (apstrīdētā lēmuma 69.–71. apsvērums).

18 Ceturtkārt, lai atspoguļotu pārkāpuma ilgumu laikā pirms *TM T&D* izveides, prasītājai piemērotā sākumsumma tika palielināta par 140 % (apstrīdētā lēmuma 73.–76. apsvērums).

19 Piektkārt, lai atspoguļotu pārkāpuma ilgumu laikā pirms *TM T&D* izveides, prasītājai un *Toshiba* tika solidāri piemērota summa, kas atbilda 15 % no *TM T&D* piemērotās hipotētiskās sākumsummas (apstrīdētā lēmuma 77. apsvērums).

20 Visbeidzot, sestkārt, solidārā naudas soda apmērs tika reizināts ar prasītājai piemēroto preventīvās iedarbības koeficientu un šī reizinājuma summa, kas pārsniedza solidārā naudas soda summu, tai tika uzlikta individuāli (apstrīdētā lēmuma 78. apsvērums).

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

21 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 12. septembrī, prasītāja uzsāka šo tiesvedību.

22 Ar 2013. gada 8. janvāra vēstuli prasītāja atteicās iesniegt replikas rakstu.

23 Ar Vispārējās tiesas ceturtās palātas priekšsēdētāja 2013. gada 21. februāra rīkojumu tiesvedība tika apturēta līdz sprieduma pasludināšanai lietā C-489/11 P *Mitsubishi Electric Corp.*/Komisija.

24 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs tika mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas pirmajā palātā, kurai līdz ar to tika nodota šī lieta.

25 Ar 2013. gada 19. decembra spriedumu *Siemens*/Komisija (C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, EU:C:2013:866) Tiesa noraidīja apelācijas sūdzību, ko prasītāja bija iesniegusi par spriedumu *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345). Tādēļ tiesvedība šajā lietā tika atsākta.

26 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Vispārējā tiesa (pirmā palāta) 2015. gada 3. februārī nolēma uzsākt mutvārdu procesu un, veicot Vispārējās tiesas 1991. gada 2. maija Reglamenta 64. pantā paredzētos procesa organizatoriskos pasākumus, aicināja lietas dalībniekus iesniegt dažus dokumentus un rakstveidā uzdeva tiem jautājumus. Lietas dalībnieki izpildīja Vispārējās tiesas lūgumu noteiktajā termiņā.

27 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas uz attiecas to;

— pakārtoti grozīt apstrīdētā lēmuma 1. pantu, lai atceltu vai būtiski samazinātu tai uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt kā daļēji acīmredzami nepieņemamu un daļēji acīmredzami juridiski nepamatotu;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

Par pamatprasījumu atcelt apstrīdēto lēmumu

29 Prasības pieteikumā prasītāja izvirza deviņus pamatus sava pamatprasījuma atbalstam. Pirmais pamats ir saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, labas pārvaldības principa un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Otrais pamats ir saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu pārkāpumu attiecībā uz preventīvās iedarbības koeficienta aprēķinu. Trešais pamats ir saistīts ar samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija prasītājai piemērojamo naudas sodu esot aprēķinājusi tāpat kā Eiropas ražotājiem piemērojamos naudas

sodus. Ceturtais pamats ir saistīts ar to, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdu, neņemot vērā tehniskus un ekonomiskus pierādījumus, nosakot prasītājas rīcības ietekmi un aprēķinot tai piemērojamo naudas sodu. Piektais pamats attiecas uz kļūdu pārkāpuma ilguma vērtējumā. Sestais pamats ir saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpumu, nosakot *TM T&D* piemērotās sākumsummas proporcijas, kuras jāsedz prasītājai un *Toshiba*. Septītais pamats ir saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nosakot *TM T&D* piemērotās sākumsummas proporcijas, kuras jāsedz prasītājai un *Toshiba*. Astotais pamats ir saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpumu attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika uzlikta sākumsumma par laika posmu pirms *TM T&D* izveidošanas. Devītais pamats ir saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika uzlikta sākumsumma par laika posmu pirms *TM T&D* izveidošanas.

30 Atbildot uz Vispārējās tiesas rakstveida jautājumu, prasītāja atzina, ka pēc sprieduma *Siemens*/Komisija, minēts iepriekš 25. punktā (EU:C:2013:866), pasludināšanas tā atsakās no piektā pamata. Līdz ar to ir jāpārbauda pirmais līdz ceturtais un sestais līdz devītais pamats. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskata par nepieciešamu, pirmkārt, pārbaudīt pirmo, septīto un devīto pamatu, kuri attiecas uz procedūru, kuras noslēgumā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, un tā pamatojumu, otrkārt, astoto un sesto pamatu, kuri attiecas uz sākumsummas noteikšanu prasītājai atbilstoši *TM T&D* piemērotajai hipotētiskajai sākumsummai, treškārt, trešo un ceturto pamatu, kuri attiecas uz prasītājas līdzdalību pārkāpumā, un, ceturtkārt, otro pamatu, kurš attiecas uz prasītājai piemērotā preventīvās iedarbības koeficienta noteikšanu.

Par pirmo pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un labas pārvaldības principa un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

31 Ar pirmo pamatu prasītāja norāda, ka, aprēķinot tai uzliktā naudas soda apmēru, Komisija nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu un pārkāpusi labas pārvaldības principu un tās tiesības uz aizstāvību.

32 Prasītāja uzskata, ka no Komisijas Paziņojuma par paraugpraksi attiecībā lietu izskatīšanu saskaņā ar [LESD] 101. un 102. pantu (OV 2011, C 308, 6. lpp.) izriet, ka, lai panāktu pārskatāmību, Komisijai paziņojumā par iebildumiem vai attiecīgā gadījumā vēstulē par faktiem ir jāiekļauj noteikts skaits naudas soda summas aprēķinam izmantojamo elementu, kā, piemēram, atbilstošie pārdošanas rādītāji.

33 Šajā lietā naudas soda apmēra aprēķina metode apstrīdētā lēmuma 51.–85. apsvērumā nav izklāstīta un tādēļ prasītāja to nevarēja saprast, jo Komisija nebija izklāstījusi nedz savu pamatojumu, nedz būtiskos posmus. To nedarot, Komisija pārkāpa labas pārvaldības principu.

34 Konkrētāk, prasītāja uzskata, ka apstrīdētais lēmums nav pietiekami pamatots attiecībā uz, pirmkārt, ģeogrāfiskā tirgus izmēru, otrkārt, diferencēto pieeju, treškārt, *TM T&D* naudas soda sākumsummas noteikšanu un tās atbilstīgumu un, ceturtkārt, tai piemērotā preventīvās iedarbības koeficienta izvēli un tā atbilstīgumu.

35 Turklāt prasītāja norāda, ka gan 2006. gada 20. aprīļa paziņojumā par iebildumiem, kas tika nosūtīts procedūrā, kuras noslēgumā tika pieņemts 2007. gada lēmums (turpmāk tekstā – "2006. gada paziņojums par iebildumiem"), gan sarakstē pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas Komisija tai nedarīja zināmu, ka tā bija iecerējusi piemērot preventīvās iedarbības koeficientu tostarp par *TM T&D* darbības laiku.

36 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību.

37 Vispirms ir jānorāda, ka savā argumentācijā prasītāja ir sajaukusi iebildumus saistībā ar tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu procedūrā, kuras noslēgumā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, ar iebildumiem saistībā ar apgalvotajiem minētā lēmuma pamatojuma trūkumiem. Tā kā šie iebildumi ir atšķirīgi, tie ir jāpārbauda atsevišķi.

– Par iebildumu saistībā ar prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

38 Saskaņā ar judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana prasa, lai ieinteresētājai personai administratīvā procesa laikā tiktu dota iespēja lietderīgā veidā darīt zināmu tās viedokli par apgalvoto faktu un apstākļu patiesumu un nozīmīgumu, kā arī par dokumentiem, kurus Komisija izmanto, lai pamatotu savu apgalvojumu par to, ka pastāv Līguma pārkāpums (spriedums, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, Krājums, EU:C:2004:6, 66. punkts).

39 Šajā lietā vispirms ir jānorāda, ka, tā kā apstrīdētais lēmums noteikti ir lēmums par grozījumiem 2007. gada lēmumā, tā pieņemšanas procedūra ir turpinājums procedūrai, kuras noslēgumā tika pieņemts 2007. gada lēmums. Šādos apstākļos, ciktāl tie nav atspēkoti spriedumā *Mitsubishi Electric* /Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), gan 2007. gada lēmumu, gan pirms tā pieņemšanas veiktos sagatavošanas pasākumus, tostarp 2006. gada paziņojumu par iebildumiem, var ņemt vērā, lai pārbaudītu prasītājas tiesību uz aizstāvību ievērošanu procedūrā, kuras noslēgumā tika pieņemts apstrīdētais lēmums.

40 Pirmkārt, prasītāja uzskata, kā norādīts iepriekš 32. punktā, ka atbilstoši Paziņojumam par paraugpraksi Komisijai attiecīgajiem uzņēmumiem ir jāpaziņo noteikts skaits naudas soda summas aprēķinam izmantojamo elementu, kā, piemēram, atbilstošie pārdošanas rādītāji.

41 Šajā kontekstā nav jāpārbauda Komisijas arguments, ar ko tā apstrīd paziņojuma atbilstoši paraugpraksei obligātumu, un ir jānorāda, ka no prasītājas apsvērumiem par vēstuli par faktiem izriet, ka tai bija iespējams detalizēti paust savu nostāju par dažādiem tai uzliekamā naudas soda aprēķina posmiem. Konkrētāk, attiecībā uz attiecīgajiem pārdošanas apjomiem minētajā atbildē ir konkrēta atsauce gan uz *TM T&D* pārdošanas apjomiem, gan uz prasītājas un *Toshiba* pārdošanas apjomiem, kuri tika izmantoti naudas soda aprēķināšanā, kas nozīmē, ka prasītāja varēja identificēt minētajā aprēķinā izmantojamos elementus un par to sniegt savus apsvērumus.

42 Šo konstatējumu apstiprina Komisijas iekšējais 2012. gada 8. jūnija sanāksmes protokols, kurā aprakstītas detalizētas diskusijas starp prasītāju un Komisiju par dažādiem prasītājai uzliekamā naudas soda aprēķināšanas posmiem.

43 Šādos apstākļos jāsecina, ka prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija ir pārkāpusi tās tiesības uz aizstāvību, tai nepaziņojot atbilstošos naudas soda aprēķinā izmantojamos elementus un īpaši ar tirdzniecību saistītos rādītājus.

44 Otrkārt, kā norādīts jau iepriekš 35. punktā, prasītāja būtībā sūdzas, ka Komisija nav darījusi zināmu, ka tā ir iecerējusi nodrošināt naudas soda preventīvo iedarbību, tai piemērojot papildus naudas sodu EUR 2 325 000 apmērā, kas iegūts, piemērojot preventīvās iedarbības koeficientu, kas tai bija piemērojams par iepriekš 20. punktā norādīto *TM T&D* darbības laiku (turpmāk tekstā – "papildsumma").

45 Šajā ziņā, pirmkārt, 2006. gada paziņojuma par iebildumiem 9.2. punktā Komisija norādīja, ka tā ir iecerējusi piemērot naudas sodus šī dokumenta adresātiem un šo naudas sodu noteikšanai izmantojamo elementu starpā atsaucās arī uz vēlmi nodrošināt šiem sodiem preventīvu iedarbību.

46 Otrkārt, 2007. gada lēmuma 491. apsvērumā Komisija noteica prasītājai piemērojamo preventīvās iedarbības koeficientu. Šī paša lēmuma 503. apsvērumā Komisija konkrēti norādīja, ka prasītājai par *TM T&D* darbības laiku tiks piemērota papildsumma, kas aprēķināta, pamatojoties uz šo koeficentu. Ņemot vērā šos apsvērumus, prasītājai bija iespējams saprast, ka Komisija bija iecerējusi nodrošināt naudas soda preventīvo iedarbību arī attiecībā uz *TM T&D* darbības laiku.

47 Treškārt, nekas spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), neliek secināt, ka Komisijas izvēle nodrošināt preventīvu iedarbību prasītājai uzliktajam naudas sodam arī par *TM T&D* darbības laiku būtu prettiesiska vai neatbilstoša, jo šajā spriedumā šis jautājums nav izskatīts.

48 Ceturtkārt, no prasītājas apsvērumiem par vēstuli par faktiem izriet, ka tā, pamatodamās uz 2007. gada lēmuma 489. un 503. apsvērumu, pieņēma, ka par *TM T&D* darbības laiku tiks piemērots naudas sods, kas atbilst, lielākais, 15 % no *TM T&D* hipotētiskās sākumsummas, "ņemot vērā, ka gadījumā, ja pastāvētu arī [prasītājai piemērojams] preventīvās iedarbības koeficients, arī tas tiktu piemērots". Tādējādi no prasītājas pašas paziņojumiem skaidri izriet, ka tā uzskatīja, ka Komisija tai piemēros preventīvās iedarbības koeficientu par *TM T&D* darbības laiku, tai šā iemesla dēļ piemērojot papildsummu.

49 Piektkārt, Komisijas 2012. gada 8. jūnija sanāksmes iekšējā protokolā ir skaidri teikts, ka tā uzskata, ka nav nepieciešams mainīt 2007. gada lēmumā paredzētos naudas soda aprēķināšanas parametrus, kurus Vispārējā tiesa nav kritizējusi, un ka vienīgais metodoloģiskais labojums līdz ar to ir jāattiecina uz atsauces gadu. Kā konstatēts iepriekš 46. un 47. punktā, preventīvās iedarbības koeficientu Komisija piemēroja 2007. gada lēmumā par *TM T&D* darbības laiku un šo naudas soda aprēķina elementu Vispārējā tiesa vēlāk nekritizēja.

50 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka Komisijas 2012. gada 12. jūnija sanāksmē paustā nostāja apstiprina pārējos atbilstošos elementus, no kā izriet, ka tā bija iecerējusi piemērot preventīvās iedarbības koeficientu par *TM T&D* darbības laiku un tādējādi piemērot prasītājai papildsummu.

51 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jāsecina, ka kopš 2006. gada paziņojuma par iebildumiem prasītāja bija informēta par to, ka Komisija bija iecerējusi tai piemērojamajai naudas soda summai nodrošināt preventīvu iedarbību. Katrā ziņā kopš 2007. gada lēmuma tai bija iespējams saprast, ka šis nodoms nozīmē papildsummas piemērošanu par *TM T&D* darbības laiku. Šo nodomu neatspēkoja spriedums *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), un to atkārtoti apstiprināja vēstule par faktiem, kā arī apliecina prasītājas apsvērumi par šo vēstuli un apsvērumi 2012. gada 12. jūnija sanāksmē.

52 Šādos apstākļos prasītājas argumenti neļauj konstatēt, ka saistībā ar Komisijas ieceri tai piemērot papildsummu būtu pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību.

– Par iebildumiem saistībā ar apstrīdētā lēmuma pamatojumu

53 Atbilstoši judikatūrai LESD 269. pantā prasītājam pamatojumam ir nepārprotami un viennozīmīgi jāatspoguļo iestādes, akta autores, argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām savu tiesību aizstāvībai noskaidrot veiktā pasākuma pamatojumu un Eiropas Savienības tiesai veikt pārbaudi (skat. pēc analoģijas spriedumu, 2003. gada 18. septembris, *Volkswagen*/Komisija, C-338/00 P, Krājums, EU:C:2003:473, 124. punkts un tajā minētā judikatūra). Lai arī saskaņā ar LESD 269. pantu Komisijai ir jāmin faktiskie un tiesiskie apstākļi, no kuriem ir atkarīgs lēmuma pamatojums, un juridiskie apsvērumi, kas tai šo lēmumu liek pieņemt, šajā tiesību normā netiek prasīts, ka tai būtu jāapspriež visi faktiskie un tiesiskie aspekti, kas tika izskatīti administratīvajā procesā (skat. pēc analoģijas spriedumu *Volkswagen*/Komisija, minēts iepriekš, EU:C:2003:473, 127. punkts un tajā minētā judikatūra). Prasība norādīt pamatojumu ir izvērtējama atkarībā no attiecīgās lietas apstākļiem, it īpaši attiecīgā tiesību akta satura, izvirzīto pamatu būtības, kā arī intereses saņemt izskaidrojumu, kāda ir

tiesību akta adresātiem vai citām personām, kuras tas skar tieši un individuāli (skat. spriedumu, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytravalun Brink's France*, C-367/95 P, Krājums, EU:C:1998:154, 63. punkts un tajā minētā judikatūra). Iepriekš minētā judikatūra pēc analoģijas ir piemērojama Komisijas lēmumiem, ar kuriem konstatēts Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. panta 1. punkta pārkāpums.

54 Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka apstrīdētajā lēmumā ir skaidri paredzēts, ka tas ir lēmums par grozījumiem 2007. gada lēmumā attiecībā uz prasītājai un *Toshiba* piemērotajiem naudas sodiem. Šādos apstākļos 2007. gada lēmuma pamatojums, tā kā to neskar spriedums *Mitsubishi Electric* /Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), un tam nav pretrunā apstrīdētā lēmuma teksts, ir jāņem vērā, pārbaudot šo pamatu.

55 Vispirms ir jānorāda, ka prasītājas sākuma arguments, kas norādīts šī sprieduma 32. punktā, atbilstoši kuram naudas soda aprēķina metode nav skaidri izklāstīta un prasītāja to nesaprot, ir pārāk vispārīgs, lai par to varētu veikt pārbaudi, un tādējādi tas ir nepieņemams atbilstoši 1991. gada 2. maija Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam, kas piemērojams attiecībā uz šīs prasības pieņemamību (skat. rīkojumu, 2010. gada 7. septembris, *Norilsk Nickel Harjavalta* un *Umicore* /Komisija, T-532/08, Krājums, EU:T:2010:353, 70. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 Katrā ziņā vispārīga apstrīdētajā lēmumā izmantotās naudas soda aprēķina metodes pārbaude neliecina, ka tā būtu nepietiekama vai nesaskanīga, jo Komisija ir izskaidrojusi dažādos izmantotos faktorus un dažādās aprēķina starpstadijas.

57 Pirmkārt, attiecībā uz konkrētākiem argumentiem prasītāja norāda, ka, lai gan apstrīdētā lēmuma 55. apsvērumā ir ietverta norāde, ka pārkāpuma smaguma izvērtēšanā ir ņemts vērā ģeogrāfiskā tirgus lielums, šī paša lēmuma punktā par pārkāpuma smagumu nav paskaidrots, kā ticis noteikts ģeogrāfiskā tirgus izmērs, nedz arī – kurā posmā tas ticis ņemts vērā, izvērtējot pārkāpuma smagumu. Šajā ziņā vienīgā norāde, ka prettiesiskās darbības aptvēra visu EEZ, nav pietiekama.

58 Šajā ziņā jānorāda, kā to darījusi arī Komisija, ka no apstrīdētā lēmuma 56. apsvēruma ievadteikuma izriet, ka konstatējumi par pārkāpuma smagumu ir izdarīti, "ņemot vērā [2007. gada lēmumā] konstatētos faktus". No pēdējā minētā lēmuma 478. apsvēruma izriet, ka atbilstošais ģeogrāfiskais tirgus ir EEZ tirgus un ka šī tirgus izmērs 2003. gadā, pamatojoties uz attiecīgo uzņēmumu sniegto informāciju, bija aptuveni 320 miljoni euro, un šie konstatējumi nav atspēkoti spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345). Turklāt no 2007. gada lēmuma 483. apsvēruma izriet, ka attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus izmērs tika ņemts vērā, nosakot dažādiem uzņēmumiem piemērojamās sākumsummas.

59 Otrkārt, prasītāja uzskata, ka diferencētās pieejas pamatā nav neviens skaidrs un precīzs paskaidrojums, jo apstrīdētajā lēmumā nav izskaidrots, kā pasaules apgrozījuma rādītāji ir izmantoti, lai noteiktu 2007. gada lēmumā norādītās grupas. Turklāt apstrīdētā lēmuma 61. apsvērumā ir atsauce uz 2007. gada lēmuma 484. apsvērumu, kurā ir minēta EEZ tirgus vērtības atbilstība. Prasītāja uzskata, ka šajā atsaucē trūkst norāžu par iepriekš 57. punktā norādītā attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus lielumu.

60 Šajā ziņā, no vienas puses, no apstrīdētā lēmuma 57.–61. apsvēruma, lasot kopā ar 2007. gada lēmuma 483.–488. apsvērumu, izriet, ka dažādu iesaistīto uzņēmumu, tostarp *TM T&D*, pasaules apgrozījuma 2003. gadā dati tika izmantoti, lai aprēķinātu to pasaules tirgus daļas, atbilstoši kurām šie uzņēmumi tika sagrupēti grupās ar dažādām sākumsummām. Šāds pamatojums ir pietiekams, ņemot vērā iepriekš 53. punktā atgādināto judikatūru.

61 No otras puses, tā kā iepriekš 58. punktā ir konstatēts, ka Komisija ir juridiski pietiekami pamatojusi attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru un izmēru, pret apstrīdētā lēmuma 61. apsvērumu un 2007. gada lēmuma 484. apsvērumu vērstais arguments ir kļūdaini pamatots un tādēļ nav pieņemams.

62 Treškārt, prasītāja norāda, ka nedz 2007. gada lēmumā, nedz apstrīdētajā lēmumā nav paskaidrojumu, kādā veidā tika aprēķināta sākumsumma *TM T&D*, un nav norādīti iemesli, kuru dēļ tā būtu uzskatāma par atbilstošu. Tādējādi, tā kā par konkrēto summas izvēli nav sniegtas nekādas norādes, šī summa šķiet izvēlēta patvaļīgi. Prasītāja turklāt uzsver, ka 2007. gada lēmuma 484. apsvērumā ietvertā atsauce uz tirgus vērtību EEZ nav pamatota iepriekš 57. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.

63 Šajā ziņā apstrīdētā lēmuma 57.–61. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka, tā kā attiecīgais pārkāpums ir ļoti smags, ir jāpiemēro diferencēta pieeja, lai atspoguļotu dažādo uzņēmumu atšķirīgo līdzdalību ievērojamajā kaitējumā konkurencei. Kā konstatēts iepriekš 61. punktā, tā uzskatīja, ka šī diferencētā pieeja ir jāformulē kā sākumsummu grupēšana atkarībā no GIS pasaules apgrozījuma rādītājiem 2003. gadā. Atsaucoties uz 2007. gada lēmuma 484.–488. apsvērumā izklāstīto grupēšanu, Komisija apstrīdētā lēmuma 61. apsvērumā norādīja, ka *TM T&D* pasaules apgrozījums attiecībā uz GIS ļāva to iekļaut otrajā grupā, kas nozīmēja, ka hipotētiskā sākumsumma ir EUR 31 000 000.

64 2007. gada lēmuma 483. apsvērumā turklāt ir precizēts, ka grupas tika izveidotas tā, lai atšķirības starp vienas grupas uzņēmumu GIS tirgus daļām būtu mazākas kā dažādās grupās iekļautu uzņēmumu tirgus daļu atšķirības.

65 Šajā kontekstā arī no Pamatnostādņu naudas soda aprēķinam 1.A punkta attiecībā uz ļoti smagiem pārkāpumiem izriet, ka paredzamajai sākumsummai ir jābūt lielākai par EUR 20 000 000.

66 Šie elementi prasītājai sniedz iespēju izprast vērtējuma elementus, uz kuru pamata Komisija bija noteikusi tās izdarītā pārkāpuma smagumu, kas nozīmē, ka Komisija izpildīja savu pienākumu norādīt pamatojumu un ka tai apstrīdētajā lēmumā nebija obligāti jāietver izvērsts paskaidrojums vai skaitļi par *TM T&D* piemērotās sākumsummas konkrētu noteikšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2004. gada 29. aprīlis, *Tokai Carbon* u.c./Komisija, T-236/01, no T-244/01 līdz T-246/01, T-251/01 un T-252/01, Krājums, EU:T:2004:118, 252. punkts).

67 Turklāt, lai gan Komisija apstrīdētajā lēmumā nav norādījusi, kādēļ tā izvēlējās konkrētu skaitli EUR 31 000 000 attiecībā uz otrajā grupā iekļautajiem uzņēmumiem un tostarp *TM T&D*, šī izvēle nav kvalificējama kā patvaļīga un nepārsniedz tās novērtējuma brīvības robežas šajā jomā (pēc analoģijas skat. spriedumu *Tokai Carbon* u.c./Komisija, minēts 66. punktā, EU:T:2004:118, 224. punkts), jo tā ir izdarīta, pamatojoties uz iepriekš 63.–65. punktā atgādinātajiem elementiem.

68 Attiecībā uz argumentu par atsauci uz 2007. gada lēmuma 484. apsvērumā norādīto EEZ tirgus vērtību pietiek norādīt uz šī sprieduma 58. un 61. punktu.

69 Ceturtkārt, prasītāja uzskata, ka Komisija nav pamatojusi nedz savu preventīvās iedarbības koeficienta izvēli, nedz iemeslus, kādēļ šo koeficientu būtu atbilstoši piemērot arī par *TM T&D* darbības laiku, tā rezultātā tai piemērojot papildsummu.

70 Šajā ziņā, no vienas puses, no 2011. gada 3. marta sprieduma *Siemens*/Komisija (T-110/07, Krājums, EU:T:2011:68) 310.–317. punkta izriet, ka 2007. gada lēmuma 491. apsvērumā Komisija ir juridiski pietiekami izklāstījusi elementus, kas preventīvos nolūkos tika ņemti vērā, nosakot naudas sodu sākumsummas. Tā kā šis konstatējums ir piemērojams prasītājai apstrīdētajā lēmumā piemērotajam preventīvās iedarbības koeficientam, ir jāatzīst, ka tai bija iespējams uzzināt sava naudas soda sākumsummas palielinājuma pamatojumu un to apstrīdēt un ka Vispārējai tiesai bija iespējams veikt pārbaudi.

71 No otras puses, ir jānorāda, ka Komisijai nebija pienākuma konkrēti pamatot savu izvēli piemērot prasītājai preventīvas iedarbības koeficientu par *TM T&D* darbības laiku. Tā kā Komisija par *TM T&D* darbībām pie atbildības sauca prasītāju, tās nodoms nodrošināt pēdējai minētajai piemērotā naudas

soda preventīvo iedarbību, kas izklāstīts apstrīdētā lēmuma 69.–71. apsvērumā, lasot kopā ar 2007. gada lēmuma 491. apsvērumu, nozīmēja, ka preventīvās iedarbības koeficients tiks piemērots arī par šo laiku un līdz ar to tiks piemērota papildsumma.

72 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jānoraida pirmā pamata ietvaros izvirzītie iebildumi par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, kā arī šī paša pamata ietvaros izteiktais iebildums par labas pārvaldības principa pārkāpumu, jo tas nav pamatots ar patstāvīgiem argumentiem.

73 Līdz ar to ir jānoraida viss pirmais pamats.

Par septīto pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nosakot *TM T&D* piemērotās sākumsummas proporcijas, kuras jāsedz prasītājai un *Toshiba*

74 Prasītāja uzskata, ka Komisija nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, nenorādot iemeslus, kādēļ *TM T&D* piemērotā sākumsumma ir jāsadala starp prasītāju un *Toshiba* atbilstoši katras no tām GIS apgrozījuma proporcijai 2001. gadā. Lai arī apstrīdētajā lēmumā ir teikts, ka *TM T&D* piemērotā sākumsumma nav jāsadala atbilstoši tās akcionāru turējumā esošo kapitāldaļu īpatsvaram, tā nepaskaidro, kādēļ ir nepieciešams atspoguļot to abu situāciju 2001. gadā vai agrāk, jo šī pieeja neatbilst vispārīgajai 2007. gada lēmumā un apstrīdētajā lēmumā izmantotajai metodoloģijai un arī ne metodoloģijai, kas izmantota lietā *Schneider Electric SA* (turpmāk tekstā –"*Schneider*") attiecībā uz tā dalību *VAS* – uzņēmumā, kas tam bija kopīgs ar *VA Tech*. Atšķirīgās attieksmes pret prasītāju un *Schneider* nepaskaidrošana turklāt norāda uz prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

75 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību.

76 Pirmkārt, šajā ziņā ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma 52. un 57. apsvērumā ir noteikts, ka, nosakot naudas soda apmēru, Komisijai ir jāņem vērā pārkāpuma smagums, un gadījumā, ja runa ir par ļoti smagu pārkāpumu, tā var piemērot diferencētu pieeju, lai atspoguļotu dažādo uzņēmumu atšķirīgo līdzdalību ievērojamajā kaitējumā konkurencei.

77 Otrkārt, 2007. gada lēmumā ir konstatēts un apstrīdētā lēmuma 1.–3. apsvērumā ir atgādināts, ka, lai arī prasītājas un *Toshiba* darbības GIS jomā tika nodotas *TM T&D* 2002. gadā, tās individuāli piedalījās pārkāpumā lielāko daļu pārkāpuma laika.

78 Treškārt, no apstrīdētā lēmuma 62. un 67. apsvēruma izriet, ka šādos apstākļos, ņemot vērā *TM T&D* abu akcionāru nevienlīdzīgo konkurences situāciju pirmās minētās izveidošanas brīdī, ir iespējams labāk novērtēt to atšķirīgo līdzdalību ievērojamajā kaitējumā konkurencei, nevis ja tiktu izmantota to dalība *TM T&D* kapitālā.

79 Ceturtkārt, atbilstoši apstrīdētā lēmuma 67. apsvērumam tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka prasītājas un *Toshiba* GIS tirdzniecības proporcijas 2001. gadā būtiski atšķīrās no to dalības proporcijas *TM T&D* kapitālā, kas nozīmē, ka pēdējā minētā proporcija ticami neatspoguļo tirgus realitāti.

80 Piektkārt, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu, prasītāja precizēja, ka procedūrā, kuras noslēgumā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, un īpaši savos apsvērumos par vēstuli par faktiem tā nav apgalvojusi, ka minētajā vēstulē norādītā metode atšķiras no 2007. gada lēmumā izmantotās attiecībā uz *Schneider*. Šādos apstākļos Komisijai nebija jāsniedz konkrēts pamatojums par šo, pārsniedzot apstrīdētā lēmuma 67. apsvērumā izklāstīto pamatojumu, kas apkopots iepriekš 79. punktā.

81 Turklāt katrā ziņā konkrētais iemesls, kādēļ *Schneider* situācija atšķiras no prasītājas situācijas, proti, tas, ka nav minēti attiecīgie *Schneider* darbības rādītāji par 2001. vai 2003. gadu, ir izklāstīts spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), par Komisijas vēlmi atspoguļot prasītājas un *Toshiba* nevienlīdzīgo līdzdalību pārkāpumā, uz ko norādīts apstrīdētā lēmuma 62. un 67. apsvērumā.

82 Tādēļ no apstrīdētā lēmuma pamatojuma pietiekami skaidri izriet, ka, ciktāl nepieciešams un apvienojot ar spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), teikto, pirmām kārtām, Komisijas izvēle sadalīt *TM T&D* piemēroto sākumsummu starp prasītāju un *Toshiba* atbilstoši katras no tām īstenotajiem GIS pārdošanas apjomiem 2001. gadā bija pamatota ar vēlmi atspoguļot to attiecīgo līdzdalību nopietnā konkurences pārkāpumā, otram kārtām, ka prasītājas un *Toshiba* gadījums atšķiras no Eiropas uzņēmumu, izņemot *Schneider*, situācijas tādējādi, ka tie ir individuāli piedalījušies pārkāpumā lielāko daļu pārkāpuma laika, taču pirmās minētās savas darbības 2012. gadā uzticēja *TM T&D*, un visbeidzot, ka *Schneider* situācija atšķiras no prasītājas un *Toshiba* situācijas tādējādi, ka atbilstošie *Schneider* rādītāji par 2001. vai 2003. gadu nebija pieejami. Šādos apstākļos ir jāsecina, ka šajā ziņā apstrīdētā lēmuma pamatojums atbilst iepriekš 53. punktā izklāstītajām judikatūras prasībām.

83 Turklāt, tā kā prasītāja noteikti zināja par spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), konstatēto, tā nevarēja apgalvot, ka Komisija ir pārkāpusi tās tiesības uz aizstāvību, nesniedzot precizējumus par atšķirīgo attieksmi starp to un *Schneider*, pirms pieņemt apstrīdēto lēmumu. Tas tā ir vēl jo īpaši tādēļ, kā konstatēts iepriekš 80. punktā, ka prasītāja nav apgalvojusi, ka tai piemērojamā metode atšķiras no *Schneider* piemērotās.

84 Tādējādi septītais pamats ir jānoraida pilnībā.

Par devīto pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika piemērota sākumsumma par laika posmu pirms *TM T&D* izveidošanas

85 Prasītāja uzskata, ka Komisija nav juridiski pietiekami pamatojusi savu lēmumu, aprēķinot naudas sodu par laika posmu pirms *TM T&D* izveides, tās abu akcionāru starpā sadalīt *TM T&D* piemēroto sākumsummu, nevis tās 2003. gada apgrozījumu. Šis pārkāpums arī radot prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

86 Pirmkārt, prasītāja paskaidro, ka apstrīdētā lēmuma 66. apsvērumā ietvertais arguments, ka nebūtu iespējams veikt salīdzinājumu ar pārējiem pārkāpuma līdzdalībniekiem, ja *TM T&D* apgrozījums tiktu sadalīts starp abām akcionārēm atbilstoši to GIS pārdošanas apjomiem 2001. gadā, jo šādas pieejas rezultātā tiktu salīdzināti iespējamie 2001. gada pārdošanas apjomi ar citu ražotāju 2003. gada reālajiem pārdošanas rādītājiem, un tā īpaši uzsver, ka Komisijai *TM T&D* apgrozījuma rādītāji bija jāsadala tās akcionāru starpā atbilstoši to kapitāldaļu turējuma proporcijai. Faktiski, salīdzinot dažādu ražotāju pozīcijas 2003. gadā, nebūtu nekādas jēgas atskatīties uz 2001. gadu.

87 Tāpat arī prasītāja norāda, ka Komisija nepareizi uzskata, ka *TM T&D* 2003. gada apgrozījuma sadales rezultātā tiktu iegūti iespējamie apgrozījuma rādītāji. Uz prasītāju attiecinātā apgrozījuma daļa joprojām būtu daļa no *TM T&D* apgrozījuma 2003. gadā, kas nav saistīta ar prasītājas apgrozījumu 2001. gadā.

88 Tādēļ Komisijas arguments, kas izklāstīts apstrīdētā lēmuma 66. apsvērumā, ir "kļūdains un neloģisks", jo Komisija nav sniegusi nekādu racionālu izskaidrojumu, kādēļ *TM T&D* apgrozījumu nevar sadalīt abu tās akcionāru starpā.

89 Otrkārt, kamēr apstrīdētā lēmuma 59. apsvērumā ir atsauce uz prasītājas un *Toshiba* pārdošanas apjomiem, tā 60. apsvērumā ir norādīta *TM T&D* piemērotā sākumsumma, kas jāsadala starp tās akcionārēm. Tādēļ prasītāja uzskata, ka Komisijas pielietota metodoloģija ir nesaskanīga ar izvirzīto mērķi un tai nav reāla pamatojuma. Tādēļ Komisija neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu un esot pārkāpusi prasītājas tiesības uz aizstāvību, kas nozīmē, ka tai piemērotais naudas sods ir jāatceļ vai jāsamazina.

90 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību, īpaši norādot, ka šis pamats neattiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, jo prasītāja tikai pauž, ka tā nepiekrīt apstrīdētajā lēmumā ietvertajam pamatojumam.

91 Šajā ziņā tik tiešām ir jānorāda, ka prasītājas pirmais iebildums, kas izklāstīts iepriekš 86.–88. punktā, neattiecas nedz uz apstrīdētā lēmuma pamatojumu, nedz uz tās tiesībām uz aizstāvību procedūrā, kuras noslēgumā minētais lēmums tika pieņemts, bet gan uz Komisijas sniegto argumentāciju. Tādēļ pirmais iebildums šī pamata ietvaros nav efektīvs un tā pamatojumam izvirzītie argumenti tiks pārbaudīti turpinājumā – sestajā un astotajā pamatā.

92 Attiecībā uz otro pamatu iepriekš 89. punktā izklāstītā argumentācija ir par apgalvotu apstrīdētā lēmuma pamatojuma nesaskanību, nevis par prasītājas tiesību uz aizstāvību ievērošanu. Tādēļ otrais iebildums ir jānoraida kā neefektīvs, ciktāl tas attiecas uz šo tiesību pārkāpumu.

93 Attiecībā uz apgalvoto pamatojuma nesaskanību ir jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma 59. apsvērumā ir konstatēts šādi:

“Diferencētas pieejas nolūkā Komisija, nosakot [prasītājas] un *Toshiba* pārdošanas apjomus, kā atsauces gadu izmantoja 2003. gadu. Šī pieeja atbilst Vispārējās tiesas konstatējumiem [2011. gada 12. jūlija] spriedumā *Toshiba*/Komisija (T-113/07, Krājums, EU:T:2011:343) un spriedumā *Mitsubishi Electric* /Komisija [(minēts 8. punktā, EU:T:2011:345)].”

94 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 60. apsvērumu:

“Tā kā 2003. gadā, kā [ir] konstatēts [2007. gada lēmumā], [prasītāja] un *Toshiba* piedalījās kartelī, izmantojot to kopuzņēmumu *TM T&D*, Komisija izmantoja *TM T&D* GIS [jomas] pasaules apgrozījumu 2003. gadā, lai noteiktu sākumsummu, kas tika izmantota, lai aprēķinātu [prasītājai] un *Toshiba* piemērojamo naudas sodu par laika posmu no 2002. gada 1. oktobra līdz 2004. gada 11. maijam [..]. Tomēr Komisija [šo] hipotētisko sākumsummu nepiemēroja kā daļēju naudas sodu, bet izmantoja vienīgi i) kā aprēķina bāzi palielinājumam par laika posmu no 2002. gada 1. oktobra līdz 2004. gada 11. maijam un ii) kā aprēķina bāzi, lai noteiktu individuālās sākumsummas *Toshiba* un [prasītājai] par to individuālās dalības laiku kartelī [..].”

95 Šīs divas rindkopas nav nesaskanīgas un neliecina, ka Komisijai sākotnēji būtu bijis nodoms noteikt prasītājas un *Toshiba* individuālos pārdošanas apjomus un pēc tam no šīs metodoloģijas atteikties, tā vietā sadalot *TM T&D* piemēroto sākumsummu tās akcionāru starpā.

96 No apstrīdētā lēmuma 59. un 60. apsvēruma drīzāk izriet, ka prasītājas gadījumā 2007. gada lēmumā izmantotais galvenais noteikums, kuru Vispārējā tiesa uzsvēra spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), proti, 2003. gada izmantošana par atsauces gadu tirdzniecības apjomu noteikšanai, ir piemērojams īpašā kārtībā, jo minētajā gadā prasītāja pati nebija pārdevusi GIS, ņemot vērā, ka tā savas darbības šajā jomā bija nodevusi *TM T&D*. Šāds pamatojums ir saskanīgs un atbilst iepriekš 53. punktā minētās judikatūras prasībām.

97 Šādos apstākļos otrais iebildums ir jānoraida kā nepamatots, ciktāl tas attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.

98 Ņemot vērā iepriekš minēto, devītais pamats ir jānoraida kā daļēji neefektīvs un daļēji nepamatots.

Par astoto pamatu, kas saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpumu attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika uzlikta sākumsumma par laika posmu pirms *TM T&D* izveidošanas

99 Ar astoto pamatu prasītāja apgalvo, ka ir noticis vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpums attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika uzlikta sākumsumma par laika posmu pirms *TM T&D* izveidošanas.

100 Prasītāja šajā ziņā apgalvo, ka tā vietā, lai noteiktu hipotētisko sākumsummu *TM T&D* un to sadalītu starp prasītāju un *Toshiba*, Komisijai vispirms bija starp tām abām jāsadala *TM T&D* apgrozījums 2003. gadā, pēc tam jāaprēķina to daļas pasaules tirgū 2003. gadā, pamatojoties uz to attiecīgajām *TM T&D* apgrozījuma daļām, un visbeidzot tās abas jāiekļauj atbilstošā sākumsummu grupā, kas paredzēta 2007. gada lēmumā, atbilstoši to pasaules tirgus daļām. Prasītāja uzskata, ka šādi tai būtu piemērota tāda pati attieksme kā Eiropas ražotājiem.

101 Prasītāja savu nostāju pamato ar trijām argumentu virknēm.

102 Pirmkārt, tā atsaucas uz noteiktām apstrīdētā lēmuma rindkopām, no kurām izriet, ka naudas sodu apmēra noteikšanā ir jāpamatojas uz GIS pārdošanas apjomiem 2003. gadā.

103 Otrkārt, prasītāja izvirza vairākus argumentus būtībā par apgalvotu nesaskanību starp izvēli noteikt sākumsummu *TM T&D* un apstākli, ka naudas sods ir piemērots pašai prasītājai.

104 Treškārt, prasītāja kritizē Komisijas konstatējumu apstrīdētā lēmuma 66. apsvērumā, ka tās piedāvātās metodes rezultātā būtu jāizmanto tās 2001. gada iespējamais apgrozījums.

105 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību.

106 Vispirms ir jāatgādina, ka Komisijai, nosakot naudas sodu apmērus, ir rīcības brīvība, lai mudinātu uzņēmumus darboties, ievērojot konkurences tiesību normas (skat. spriedumu *Tokai Carbon* u.c./Komisija, minēts 66. punktā, EU:T:2004:118, 216. punkts un tajā minētā judikatūra).

107 Komisija nosaka naudas soda summu, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, un vajadzības gadījumā – tā ilgumu. Pārkāpuma smagums ir jānosaka, ņemot vērā tādus kritērijus kā lietas konkrētie apstākļi, tās konteksts un naudas sodu atturošais apmērs. Tāpat ir jāņem vērā arī tādi objektīvi elementi kā pret konkurenci vērsto darbību saturs un ilgums, to skaits un intensitāte, skartā tirgus apjoms un ekonomiskajai sabiedriskajai kārtībai nodarītais kaitējums. Analīzē arī ir jāņem vērā atbildīgo uzņēmumu relatīvais nozīmīgums un tirgus daļa, kā arī iespējamā recidīvā rīcība (spriedums *Aalborg Portland* u.c./Komisija, minēts 38. punktā, EU:C:2004:6, 89.–91. punkts).

108 Tomēr katru reizi, kad Komisija nolemj uzlikt naudas sodu saskaņā ar konkurences tiesībām, tai ir jāievēro vispārējie tiesību principi, tostarp vienlīdzīgas attieksmes princips, kā to ir interpretējušas Savienības tiesas (spriedums, 2006. gada 27. septembris, *Archer Daniels Midland*/Komisija, T-59/02, Krājums, EU:T:2006:272, 315. punkts). No pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienlīdzīgas attieksmes vai nediskriminēšanas princips ir pārkāpts tikai tad, ja vienādas situācijas tiek risinātas dažādi vai dažādas situācijas tiek risinātas vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatojama (skat. spriedumu, 1998. gada 14. maijs, *BPB de Eendracht*/Komisija, T-311/94, Krājums, EU:T:1998:93, 309. punkts un tajā minētā judikatūra).

109 Šajā lietā vispirms jānorāda, ka prasītāja neapstrīd, ka atsauces 2003. gada laikā tā pati nav tirgojusi GIS, jo tā savu darbību šajā jomā bija nodevusi *TM T&D* 2002. gadā.

110 Šis apstāklis nozīmē, ka prasītājai piemērojamo naudas sodu nevar aprēķināt tieši tāpat kā 2007. gada lēmuma Eiropas adresātiem un ka šajā ziņā tās situācija ar pēdējo minēto situāciju nav salīdzināma.

111 Šādos apstākļos Komisija ir pamatoti izvēlējusies noteikt hipotētisko pamatsummu *TM T&D* un to sadalīt starp tās akcionāriem, nevis sadalīt *TM T&D* GIS pasaules mēroga pārdošanas apjomus tās akcionāru starpā un noteikt to individuālās sākumsummas atbilstoši to daļām šajos pārdošanas apjomos.

112 Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 2. apsvēruma un 2007. gada lēmuma 61. apsvēruma, *TM T&D* bija patstāvīgs kopuzņēmums, kas bija atbildīgs par GIS ražošanu un tirdzniecību. Tādēļ *TM T&D* ir no tās akcionāriem nodalīta vienība, kuru šie akcionāri kopīgi kontrolē.

113 Šis apstāklis turklāt izriet arī no 2007. gada lēmuma 7.2.7. punkta, kurā norādīti tā adresāti. Minētā lēmuma 407. un 435. apsvērumā prasītāja un *Toshiba* konkrēti to akcionāru statusa dēļ ir norādītas kā atbildīgās par "pārkāpumu, ko laika posmā no 2002. gada 1. oktobra līdz 2004. gada 11. maijam izdarīja *TM T&D*".

114 Neviens no prasītājas argumentiem nevar atspēkot šo secinājumu.

115 Pirmajā argumentu virknē, kas atgādināta iepriekš 102. punktā, prasītāja norāda, ka no apstrīdētā lēmuma 59.–62. un 66. apsvēruma izriet, ka naudas soda apmēra noteikšana ir jāpamato ar tās pašas un *Toshiba* individuālajiem GIS pārdošanas apjomiem 2003. gadā.

116 Kā konstatēts iepriekš 96. punktā, no apstrīdētā lēmuma 59. un 60. apsvēruma drīzāk izriet, ka prasītājas gadījumā 2007. gada lēmumā izmantotais galvenais noteikums, kuru Vispārējā tiesa uzsvēra spriedumā *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), proti, 2003. gada izmantošana par atsauces gadu tirdzniecības apjomu noteikšanai, ir piemērojams īpašā kārtībā, jo minētajā gadā prasītāja pati nebija pārdevusi GIS, ņemot vērā, ka tā savas darbības šajā jomā bija nodevusi *TM T&D*.

117 Šādu interpretāciju apstiprina gan apstrīdētā lēmuma 62. un 66. apsvērums, gan spriedums *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), kurā Vispārējā tiesa kā atbilstošo piemēru skaidri norādīja Komisijas apstrīdētajā lēmumā izmantoto metodi.

118 Attiecībā uz otro argumentu virkni, kas minēta iepriekš 103. punktā, prasītāja norāda, ka, tā kā sākumsummas uzlikšanas mērķis ir tai piemērot individuālu naudas sodu, Komisija nevarēja atsaukties uz to, ka 2003. gadā tā pārkāpumā ir piedalījusies ar *TM T&D* starpniecību. Attiecībā uz naudas sodu par laiku pirms *TM T&D* izveidošanas, kas ir individuāls prasītājai piemērots naudas sods, tā norāda, ka piemērojamā sākumsumma bija jāaprēķina atbilstoši tai pašai metodoloģijai, kas izmantota attiecībā uz pārējiem pārkāpuma dalībniekiem, proti, pamatojoties uz tās apgrozījumu 2003. gadā. *TM T&D* piemērotā sākumsumma ir cita summa, kas piemērojama par *TM T&D* darbības laiku.

119 Šajā ziņā jau iepriekš 109. un 110. punktā ir norādīts, ka prasītājai piemērojamo naudas sodu nevar aprēķināt tieši tāpat kā 2007. gada lēmuma Eiropas adresātiem, jo tai pašai 2003. gadā nebija apgrozījuma GIS jomā. Apstāklis, ka apstrīdētajā lēmumā naudas sodi bija paredzēti tikai prasītājai un *Toshiba*, ņemot vērā *TM T&D* likvidāciju 2005. gadā, nenozīmē, ka Komisijai bija mākslīgi jāsadala pēdējās minētās apgrozījuma rādītāji, ignorējot apstākli, ka tā tirgū darbojās atsauces gadā kā no saviem akcionāriem neatkarīgs tirgus dalībnieks. Šādas pieejas rezultātā faktiski notiktu atkāpšanās no Komisijas paustā nodoma naudas soda aprēķinā pamatoties uz minētajā gadā gūto apgrozījumu.

120 Trešās argumentu virknes ietvaros, kas atgādināta iepriekš 104. punktā, prasītāja apstrīd, ka tās piedāvātās metodes rezultātā būtu jāizmanto "iespējamie 2001. gada apgrozījuma rādītāji". Šajā ziņā tā precizē, ka atbilstoši piedāvātajai metodei tai aprēķinātā apgrozījuma daļa joprojām atspoguļotu *TM T&D* 2003. gada apgrozījuma daļu, kas ir nošķirta no tās 2001. gada apgrozījuma rādītājiem.

121 Šajā ziņā jāatzīst, ka apstrīdētā lēmuma 66. apsvēruma piektā teikuma būtība, ka prasītāju piedāvātā metode "nav atbilstoša, jo tās ietvaros ir jāsalīdzina [prasītājas] un *Toshiba* iespējamie 2001. gada apgrozījuma rādītāji ar pārējo uzņēmumu 2003. gada apgrozījuma rādītājiem", nav gluži skaidra, jo Komisija tostarp nav definējusi jēdzienu "iespējamie 2001. gada apgrozījuma rādītāji".

122 Apstrīdētā lēmuma 66. apsvēruma trešajā un ceturtajā teikumā Komisija ir paskaidrojusi, ka prasītājas piedāvātā metode neļauj atspoguļot *TM T&D* kā 2003. gada pārkāpumā līdzdarbojušās vienības nozīmi. Tādējādi, lasot kopā ar iepriekšējiem teikumiem, minētā 66. apsvēruma piektajā teikumā ir pausts Komisijas uzskats, ka prasītājas piedāvātās metodes rezultātā, lai noteiktu akcionāru iespējamos pārdošanas apmērus, būtu mākslīgi jāsadala *TM T&D* apgrozījums, lai arī tā bija no saviem akcionāriem neatkarīga vienība. Kā izriet no šī sprieduma 111.–113. un 119. punkta, šis Komisijas konstatējums ir pamatots.

123 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, astotais pamats ir jānoraida.

Par sesto pamatu, kas ir saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpumu, nosakot *TM T&D* piemērotās sākumsummas proporcijas, kuras jāsedz prasītājai un *Toshiba*

124 Ar sesto pamatu prasītāja norāda, ka, aprēķinot naudas sodu, Komisija apstrīdētā lēmuma 62. apsvērumā ir rīkojusies kļūdaini, *TM T&D* piemēroto sākumsummu sadalot starp prasītāju un *Toshiba*. Komisijas izvēles sadalīt *TM T&D* piemēroto sākumsummu starp prasītāju un *Toshiba* atbilstoši katras no tām īstenotajiem GIS pārdošanas apjomiem gadā pirms *TM T&D* izveides, proti, 2001. gadā, rezultātā tika noteikta pārāk liela *TM T&D* sākumsumma, kas piemērojama prasītājai.

125 Šajā ziņā prasītāja uzsver, ka tās vēlmei īstenot savas darbības GIS jomā ar *TM T&D* starpniecību nav nozīmes naudas soda aprēķinā. Tā kā *TM T&D* ir patstāvīgs kopuzņēmums, kura tiesības, pienākumi, lemšanas tiesības un ienākumi vienādās daļās bija sadalīti abu akcionāru starpā, prasītāja uzskata, ka Komisijai uz to bija jāattiecina 50 % no *TM T&D* piemērotās sākumsummas.

126 Prasītāja piebilst, ka mērķis, ko Komisija ir norādījusi *TM T&D* sākumsummas sadalei, netika īstenots attiecībā uz Eiropas ražotājiem. Šiem ražotājiem piemērojamās sākumsummas tika noteiktas, vienkārši pamatojoties uz to apgrozījumu pēdējā pilnajā pārkāpuma īstenošanas gadā, proti, 2003. gadā, un Komisija nebija pētījusi, vai šie apgrozījuma rādītāji ir reprezentatīvi. Konkrētāk, Komisija noteica sākumsummu *Schneider* 40 % apmērā no *VA Tech* sākumsummas, jo šī likme atbilda tās dalības īpatsvaram *VAS* kapitālā, nenosakot konkrētos *Schneider* pārdošanas apjomus, salīdzinot ar *VA Tech* pārdošanas apjomiem *VAS* izveides brīdī.

127 Šādos apstākļos prasītāja uzskata, ka Komisija tai nepamatoti ir piemērojusi atšķirīgu attieksmi.

128 Visbeidzot prasītāja norāda, ka Komisijai *TM T&D* sākumsumma bija jāsadala tās akcionāru starpā atbilstoši to kapitāldaļu turējuma proporcijai, lai, salīdzinot dažādu ražotāju situācijas 2003. gadā, nebūtu jāizmanto 2001. gada dati, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 66. apsvērumā ietvertā Komisijas argumenta.

129 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību. Pirmkārt, tā norāda, ka *TM T&D* piemērotās sākumsummas sadales pamatā esošo mērķi Vispārējā tiesa ir atzinusi spriedumā *Mitsubishi Electric* /Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345). Otrkārt, *Schneider* situācija vairākos aspektos atšķiras no šajā lietā aplūkojamās.

130 Vispirms ir jāatgādina, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 62. un 67. apsvērumā izvēlējās *TM T&D* piemēroto hipotētisko sākumsummu sadalīt starp prasītāju un *Toshiba* atbilstoši to pārdošanas apjomiem 2001. gadā, lai atspoguļotu prasītājas un *Toshiba* nevienlīdzīgo līdzdalību pārkāpumā laika

posmā pirms *TM T&D* izveides. Tā kā prasītājas GIS tirgus daļa bija ievērojami lielāka par *Toshiba* tirgus daļu, tai atbilstoši apstrīdētā lēmuma 63. apsvērumam ir piemērotas gandrīz divas trešdaļas *TM T&D* piemērotās sākumsummas, taču *Toshiba* ir piemērota tikai trešdaļa minētās summas.

131 Šajā ziņā, pirmkārt, nav apstrīdēts, ka prasītājai un *Toshiba* katrai piederēja 50 % *TM T&D* kapitāla. Tomēr šis apstāklis neietekmē to, ka darbības GIS jomā, ko abas minētās nodeva, izveidojot *TM T&D*, un šīm darbībām atbilstošās tirgus daļas nebija vienādas prasītājas un *Toshiba* atšķirīgās konkurences situācijas GIS tirgū attiecīgajā brīdī dēļ.

132 Šādos apstākļos prasītāja, lai neņemtu vērā faktisko situāciju šajā tirgū, ko apliecina 2001. gada – kas ir pēdējais gads pirms *TM T&D* izveides – apgrozījuma rādītāji, kļūdaini norāda uz tās un *Toshiba* dalības proporcijām *TM T&D* kapitālā, kuras varētu ietekmēt vai pamatot apstākļi, kas nav saistīti ar GIS tirgu.

133 Otrkārt, attiecībā uz iebildumu par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ir jāatgādina, ka no iepriekš 108. punktā citētās judikatūras izriet, ka katru reizi, kad Komisija nolemj uzlikt naudas sodu saskaņā ar konkurences tiesībām, minētais princips prasa, lai vienādas situācijas netiktu risinātas dažādi vai dažādas situācijas netiktu risinātas vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatojama.

134 Šajā lietā nav apstrīdēts, ka prasītājai piemērotā naudas soda summa ir aprēķināta atšķirīgi no Eiropas ražotājiem piemērotā naudas soda summas. Tādēļ jānorāda, ka prasītāja ir atšķirīgā situācijā gan attiecībā pret minētajiem ražotājiem vispār, gan attiecībā konkrēti pret *Schneider*.

135 Faktiski, no vienas puses, atsauces gadā darbības, kuras GIS jomā agrāk veica prasītāja un *Toshiba*, veica to kopuzņēmums *TM T&D*. Šis apstāklis atšķir prasītājas situāciju no Eiropas uzņēmumu situācijas, izņemot *Schneider* un *VA Tech*, kuri savas darbības GIS jomā bija apvienojuši *VAS*.

136 No otras puses, prasītāja nepareizi apgalvo, ka Komisija nebija iecerējusi atspoguļot abu *VAS* akcionāru *Schneider* un *VA Tech* attiecīgās konkurences pozīcijas, nosakot tiem naudas sodus. Kā konstatēts sprieduma *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), 275. punktā, Komisija 2007. gada lēmuma 489. apsvērumā īstenoja to pašu mērķi, tajā konkrēti atsaucoties uz "*Schneider* dalību kopuzņēmumā pārdošanas aspektā" brīdī, kad tika izveidots *VAS*. Komisija tomēr uzskatīja, ka šī dalība ir pietiekami atspoguļota ar *Schneider* dalības *VAS* proporciju.

137 Šajā lietā komisijas rīcībā bija skaidri un konkrēti elementi, proti, prasītājas un *Toshiba* 2001. gada apgrozījuma rādītāji, kas liecināja, ka to attiecīgās daļas *TM T&D* kapitālā neatspoguļoja to individuālās pozīcijas tirgū lielākajā daļā pārkāpuma laika. Šajā ziņā prasītāja pat neapgalvo, ka pastāvētu šādi elementi attiecībā uz *Schneider* lomu *VAS* kapitālā.

138 Šādos apstākļos Komisijas izvēle nepiemērot prasītājas un *Toshiba* dalības daļas *TM T&D* kapitālā kā kritēriju pēdējās minētās sākumsummas aprēķinam attiecībā uz prasītājas un *Toshiba* GIS pārdošanas apjomiem 2001. gadā nav vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums.

139 Ciktāl prasītāja šajā ziņā vēl norāda, ka Komisija nav pamatojusi nevienlīdzīgas attieksmes piemērošanu, ir jāatgādina šī sprieduma 80.–82. punktā teiktais.

140 Treškārt, attiecībā uz iepriekš 128. punktā izklāstīto prasītājas argumentu, protams, kā sadales kritēriju izmantojot prasītājas un *Toshiba* GIS pārdošanas apjomus 2001. gadā, aprēķinā tiktu ieviests elements, kas saistīts ar citu gadu, nevis atsauces gadu, kas ir 2003. gads.

141 Katrā ziņā vispirms nav apstrīdēts, ka pamatrādītājs, kas ir Komisijas izmantotās aprēķina metodes pamatā, ir *TM T&D* apgrozījums atsauces gadā, kas nozīmē, ka minētā metode ļauj veikt objektīvu salīdzinājumu ar citiem uzņēmumiem, kas piedalījās aizliegtās vienošanās darbībā. Šis apstāklis turklāt ir skaidri minēts apstrīdētā lēmuma 66. apsvērumā.

142 Turpinājumā, kā izriet no šī sprieduma 131. un 132. punkta, ņemot vērā prasītājas un *Toshiba* GIS pārdošanas apjomus 2001. gadā, ir iespējams atspoguļot to patiesās pozīcijas GIS tirgū lielākajā daļā pārkāpuma laika, jo šīs pozīcijas nebūtu iespējams adekvāti izteikt ar to dalības īpatsvaru *TM T&D* kapitālā.

143 Visbeidzot, prasītājas un *Toshiba* GIS 2001. gada pārdošanas apjomu izmantošana par kritēriju *TM T&D* piemērotās sākumsummas sadalei bija skaidri norādīta sprieduma *Mitsubishi Electric* /Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), 276. punktā, norādot to kā metodi, kas ļauj apvienot vienlīdzīgas attieksmes principu, kurš prasa attiecībā uz visiem pārkāpuma dalībniekiem izmantot vienu atsauces gadu, ar Komisijas vēlmi atspoguļot prasītājas un *Toshiba* nevienlīdzīgo konkurences situāciju *TM T&D* izveides brīdī.

144 Ņemot vērā iepriekš minēto, sestais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu, kas ir saistīts ar samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija prasītājai piemērojamo naudas sodu esot aprēķinājusi tāpat kā Eiropas ražotājiem piemērojamos naudas sodus

145 Ar trešo pamatu prasītāja uzskata, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, jo tā tai piemērojamā naudas soda apmēru ir aprēķinājusi tāpat kā Eiropas ražotājiem. Tā precizē, ka ir piedalījusies *GQ* nolīgumā, apstrīd, ka ir piedalījusies vispārējā nolīgumā, un apgalvo, ka nav piedalījusies *EQ* nolīgumā, kura pastāvēšanu tā neņēma vērā. Šādos apstākļos, pat ja to varētu uzskatīt par atbildīgu par dalību vispārējā nolīgumā, Komisijas pieeja, ka tā ir jāsoda tāpat kā Eiropas ražotāji, kaut arī tie papildus vispārējam nolīgumam un *GQ* nolīgumam piedalījās arī *EQ* nolīgumā, ir pretrunā taisnīguma un samērīguma principiem. Kā izriet no judikatūras, par dalību divos ļoti smagos pārkāpumos ir jāpiemēro bargāks sods nekā par dalību vienā smagā pārkāpumā.

146 Prasītāja šajā ziņā piebilst, ka Komisija atbildē uz tās apelācijas sūdzību par spriedumu *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345), ir piekritusi, ka *ABB* ir padarījis pārkāpumu smagāku, norādot, ka pēdējā minētā papildus Eiropas ražotājiem iesaistīja arī Japānas ražotājus.

147 Tāpat arī prasītāja uzskata, ka pārkāpumi, kuros tā piedalījās, ir dažāda smaguma. Kamēr *EQ* nolīguma mērķis bija likvidēt konkurenci ar reāliem konkurentiem Eiropas tirgū un tādējādi tam bija būtiskas sekas Eiropas tirgū, *GQ* nolīgums un apgalvotais vispārējais nolīgums, pieņemot, ka tas ir pierādīts, varēja, augstākais, likvidēt iespējamos konkurentus. Patiesībā *GQ* nolīgums un apgalvotais vispārējais nolīgums EEZ nekādas sekas neradīja, jo Japānas ražotāji, tostarp prasītāja, nebija vērā ņemami konkurenti šajā teritorijā objektīva rakstura ekonomisku un tehnisku šķēršļu dēļ.

148 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību. Tā it īpaši norāda, ka 2007. gada lēmumā konstatētais pārkāpums bija vienots un turpināts pārkāpums un ka Japānas uzņēmumu, tostarp prasītājas, līdzdalība šajā pārkāpumā nebija smagāka rakstura kā Eiropas uzņēmumu līdzdalība.

149 Vispirms jānorāda, ka prasītājas konstatētais, ka tā apstrīd savu dalību vispārējā nolīgumā, pārsniedz šīs tiesvedības priekšmetu. Prasītājas dalība vispārējā nolīgumā tika konstatēta 2007. gada lēmumā, kas šajā ziņā ir ieguvis galīgu spēku pēc sprieduma *Siemens*/Komisija, minēts 25. punktā (EU:C:2013:866), pasludināšanas. Savukārt apstrīdētais lēmums neattiecas uz prasītājas dalības pārkāpumā konstatēšanu, bet tikai uz tai tādēļ piemēroto naudas sodu.

150 Attiecībā uz pārējiem iebildumiem no judikatūras izriet, ka, lai gan pārkāpumu izdarīja vairāki uzņēmumi, ir jāpārbauda katra no tiem dalības relatīvais smagums (skat. spriedumu, 1999. gada 8. jūlijs, Komisija/*Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Krājums, EU:C:1999:356, 150. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi tas, ka uzņēmums nav piedalījies visos aizliegtu vienošanos veidojošajos

elementos, vai tas, ka tam ir bijusi nebūtiska loma tajos aspektos, kuros tas ir piedalījies, ir jāņem vērā, izvērtējot pārkāpuma smagumu un nosakot naudas sodu (spriedums Komisija/*Anic Partecipazioni*, minēts iepriekš, EU:C:1999:356, 90. punkts).

151 Šajā lietā, pirmkārt, iepriekš 2.–4. punktā jau ir atgādināts, ka 2007. gada lēmumā Komisija konstatēja, ka pastāv vienots un turpināts pārkāpums, kas ietver vispārējo nolīgumu, *GQ* nolīgumu un *EQ* nolīgumu. Tādēļ prasītāja kļūdaini liek noprast, ka Eiropas uzņēmumi ir piedalījušies divos pārkāpumos, bet tā pati tikai vienā pārkāpumā.

152 Otrkārt, pretēji prasītājas apgalvotajam, tās līdzdalība pārkāpumā nav mazāk svarīga tādēļ, ka tā nav piedalījusies GIS projektu sadalē EEZ, kas regulēta *EQ* nolīgumā.

153 Šajā ziņā, protams, Japānas un Eiropas ražotāju dalībai nolīgumos un saskaņotajās darbībās, kas konstatētas 2007. gada lēmumā un attiecas uz EEZ, nebija viens un tas pats raksturs. Proti, vispārējā nolīguma ietvaros Japānas uzņēmumi, tostarp prasītāja, apņēmās neienākt EEZ tirgū, un to piedalīšanās tādēļ izpaudās kā bezdarbība. Eiropas uzņēmumi savukārt sadalīja savā starpā dažādus GIS projektus šajā paša tirgū ar aktīvu slepenu darbību palīdzību (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 12. jūlijs, *Toshiba*/Komisija, T-113/07, Krājums, EU:T:2011:343, 260. punkts).

154 Tomēr jānorāda, ka Japānas uzņēmumu, tostarp prasītājas, bezdarbība bija priekšnosacījums, lai GIS projektu sadalīšana EEZ varētu tikt īstenota starp Eiropas ražotājiem saskaņā ar noteikumiem, par kuriem šajā ziņā tika panākta vienošanās (spriedums *Toshiba*/Komisija, minēts 153. punktā, EU:T:2011:343, 261. punkts). Tādējādi, ievērojot savas no vispārējā nolīguma izrietošās saistības, Japānas uzņēmumi piedalījās pārkāpumā tādā apmērā, kas nodrošināja tā funkcionēšanu kopumā.

155 Turklāt sprieduma *Toshiba*/Komisija, minēts 153. punktā (EU:T:2011:343), 220. un 226. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka Japānas uzņēmumu dalība vispārējā nolīgumā, kas ietvēra paziņošanas un uzskaites mehānismus, nozīmēja, ka tiem bija zināms, ka GIS projekti EEZ bija paredzēti tikai Eiropas ražotājiem un ka tie varēja saprātīgi paredzēt, ka projekti tika sadalīti slepenas rīcības rezultātā. Tādējādi neatkarīgi no tā, vai Japānas ražotājiem bija zināms par *EQ* nolīgumu, tiem bija zināms par tajā regulēto pārkāpjošo darbību.

156 Līdz ar to jāsecina, ka prasītājas līdzdalība pārkāpumā ir pielīdzināma Eiropas ražotāju līdzdalībai.

157 Treškārt, prasītājas arguments, ka *ABB* ir padarījusi pārkāpumu smagāku, apgalvojot, ka pēdējā minētā ietvēra arī Japānas ražotājus, nav vairs pieņemams. Protams, ir skaidrs, jo vairāk dalībnieku ir pārkāpumā, jo smagāks tas ir. Taču šis apstāklis nav iemesls pamatotiem secinājumiem par dažādu dalībnieku grupu relatīvajai līdzdalībai attiecīgajā pārkāpumā.

158 Ceturtkārt, attiecībā uz dažādo pret konkurenci vērsto darbību smagumu ir jānorāda, ka, no vienas puses, prasītāja mākslīgi nošķir dažādas 2007. gada lēmumā konstatētā pārkāpuma sastāvdaļas.

159 No otras puses, prasītājas arguments ir balstīts uz faktu premisu, ka tā nebija vērā ņemama konkurente EEZ. Kā izriet no nākamajiem 161.–182. punktiem, prasītāja šo premisu nav juridiski pietiekami pamatojusi, kas nozīmē, ka tā šī pamata ietvaros nav ņemama vērā.

160 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, trešais pamats ir jānoraida.

Par ceturto pamatu, kas saistīts ar to, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdu, neņemot vērā tehniskus un ekonomiskus pierādījumus, nosakot prasītājas rīcības ietekmi un aprēķinot tai piemērojamo naudas sodu

161 Ar ceturto pamatu prasītāja uzskata, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, neņemot vērā tehniskus un ekonomiskus pierādījumus, nosakot prasītājas rīcības ietekmi un aprēķinot tai piemērojamo naudas sodu. Tā precizē, ka pēc tam, kad bija saņēmusi 2006. gada paziņojumu par iebildumiem, tā neatkarīgiem ekspertiem uzdeva sagatavot tehnisko ziņojumu un ekonomisko ziņojumu, kuri neapšaubāmi apliecina, ka ārpus Eiropas reģistrētam piegādātājam laika posmā no 1988. līdz 2004. gadam nebija nekādu iespēju – izņemot ierobežotu un specifisku tirdzniecību – iekļūt Eiropas GIS tirgū ekonomiska un tehniska rakstura šķēršļu dēļ (turpmāk tekstā – "neatkarīgie ziņojumi").

162 Komisija, analizējot apgalvoto pārkāpumu ietekmi uz Eiropas tirgu, neņēma vērā neatkarīgos ziņojumus un nesniedza precīzus argumentus to atspēkošanai. Tā vienīgi tos kvalificēja par vispārīgā veidā izklāstītiem pētījumiem, lai gan tajos bija uzticams izskaidrojums tam, kādēļ prasītāja neīstenoja tirdzniecību Eiropā, kas arī ir attiecināms uz uzņēmuma atbildību saskaņā ar LESD 101. pantu.

163 Tādēļ prasītāja uzskata, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, izmantojot pieņēmumu, ka prasītāja Eiropā varēja pārdot GIS, lai gan neatkarīgajos ziņojumos bija ietverti viennozīmīgi secinājumi, ka tā šīs GIS lielāko daļu pārkāpuma laika Eiropas klientiem tiešā veidā nevarēja pārdot. Tādēļ Komisija neesot izpildījusi pienākumu pārbaudīt iespējamās pret konkurenci vērstās darbības ekonomiskās sekas, nosakot naudas soda apmēru, un tādēļ prasītājai piemērojot nesamērīgu naudas sodu.

164 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību un it īpaši neatkarīgo ziņojumu atbilstīgumu un pierādījuma spēku.

165 Šajā ziņā no Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 1.A punkta izriet, ka, nosakot naudas soda apmēru, jāņem vērā arī pārkāpumu izdarītāju faktiskā ekonomiskā spēja izraisīt ievērojamus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem, jo īpaši patērētājiem.

166 Prasītājas argumenti principā ir par to, ka tās dalība pārkāpumā nevarēja radīt kaitējumu konkurencei EEZ, pretēji tam, ko Komisija ir norādījusi 2007. gada lēmuma 314.–318. apsvērumā, kurus šajā lietā var ņemt vērā, jo uz tiem neattiecas spriedums *Mitsubishi Electric*/Komisija, minēts 8. punktā (EU:T:2011:345).

167 Pirmkārt, šajā ziņā, kā Komisija konstatējusi 2007. gada lēmuma 317. apsvērumā, vispārējā nolīguma pastāvēšana un it īpaši paziņošanas un uzskaites mehānisma pastāvēšana nozīmē, ka Eiropas ražotāji uztvēra Japānas ražotājus kā potenciālus ticamus konkurentus, lai gan bija noteikti objektīvi tirgū ienākšanas šķēršļi, kuru pastāvēšanu turklāt Komisija neapstrīd. Ja tas tā nebūtu bijis, tad Eiropas ražotāji, kuriem vispārējais nolīgums nozīmēja zaudēt daļu no GIS projektiem ārpus EEZ, to nebūtu noslēguši un ievērojuši. Ciktāl Eiropas ražotāji varēja īpaši labi novērtēt situāciju EEZ sakarā ar savu privileģēto stāvokli Eiropā, vispārējā nolīguma akceptēšana no to puses ir arguments, kas būtiski atspēko prasītājas apgalvojuma ticamību (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2011. gada 12. jūlijs, *Hitachi* u.c./Komisija, T-112/07, Krājums, EU:T:2011:342, 319. punkts).

168 Otrkārt, ir jānorāda, ka prasītājas iesniegtie neatkarīgie ziņojumi tika izstrādāti specifiskām tās aizstāvības vajadzībām procedūrā, kurā tika pieņemts 2007. gada lēmums. Kā 2007. gada lēmuma 318. apsvērumā ir norādījusi Komisija, ziņojumi ir vispārīgi un tajos nav izklāstīts, vai prasītāja bija pārrunājusi ienākšanas EEZ tirgū iespējamību vai komerciālo iespēju.

169 Turklāt attiecībā uz ekonomisko ziņojumu ir jānorāda, ka daži no izvirzītajiem argumentiem ir balstīti uz atšķirībām starp Eiropas valstu tirgiem vai arī uz priekšrokas došanu jau uzstādītās iekārtas piegādātājam. Attiecībā uz valstīm, kas nav mītnes valstis, atšķirības valstu tirgu starpā ietekmēja arī Eiropas ražotājus, kas nozīmē, ka Japānas ražotājiem šajā ziņā nebija *a priori* nelabvēlīgāka situācija.

Tāpat arī iepriekš pastāvošām apmierinošām attiecībām ar piegādātāju ir tendence radīt nelabvēlīgāku stāvokli visiem pārējiem piegādātājiem neatkarīgi no tā, vai tie ir Eiropas vai Japānas piegādātāji (pēc analoģijas skat. spriedumu *Hitachi* u.c./Komisija, minēts 167. punktā, EU:T:2011:342, 323. punkts).

170 Turklāt daži no ekonomiskajā ziņojumā ietvertajiem argumentiem nav pārliecinoši.

171 Tādēļ attiecībā uz starpinstitūciju šķēršļiem, kas minēti šī ziņojuma 3. punktā, paši autori norāda, ka to nozīme kopš 1996. gada bija samazinājusies.

172 Attiecībā uz ekonomiskā ziņojuma 4.1. punktā ietverto ražošanas salīdzinošo izmaksu analīzi autori attiecībā uz darbaspēka izmaksām ir pamatojušies uz "vidējo starpību" laika posmā no 1980. līdz 2003. gadam. Šī pārāk vispārīgā pieeja aprēķinā ietver neatbilstošu gadu datus un, vēl jo svarīgāk, noslēpj faktu, ka starpība noteiktos laikposmos, īpaši 1996.–2003. gadā, bija ievērojami mazāka, kā izriet no ekonomiskā ziņojuma 15. lappusē ietvertā 4. attēla. Tāpat arī attiecībā uz tērauda izmaksām, kas norādītas ekonomiskā ziņojuma 16. lappusē ietvertajā 4. tabulā, ka cena Japānā 1997.–2004. gadā bija par 3 % zemāka, jānorāda, ka tās ir pretrunā autoru tajā pašā lappusē konstatētajam, ka "Japānai saistībā ar tēraudu nav priekšrocību vai neizdevīguma". Līdz ar to ekonomiskā ziņojuma 5. tabulā norādītā relatīvo ražošanas izmaksu starpība 22 % apmērā nav uzticams rādītājs, īpaši attiecībā uz pārkāpuma laikposma otro daļu.

173 Tehniskā ziņojuma autors ar prasītāju bija sadarbojies divos projektos jau agrāk, kas zināmā mērā liek apšaubīt tā neatkarību. Turklāt attiecīgajam ekspertam, šķiet, detalizētas zināšanas ir tikai par Apvienotās Karalistes tirgu un viņa secinājumi par citām EEZ valstīm ir pamatoti ar informāciju, ko sniegušas citas šajā jomā darbojošās personas, kā tas secināms no tehniskā ziņojuma 1., 20., 22. un 31. punkta. Turklāt daži no šiem secinājumiem, kuri ietverti tehniskā ziņojuma 4., 5., 31. un 32. punktā, neattiecas uz tehnisko jomu vai arī ir formulēti visai nekonkrēti vai pārāk piesardzīgi.

174 Tomēr tehniskajā ziņojumā ir norādītas divas tehniska rakstura grūtības, kuras *a priori* ir atbilstošas, proti, pirmkārt, prasītājas piedāvāto GIS gammas daļēja nesavietojamība ar Eiropas klientu izvirzītajiem parametriem, kas norādīta tehniskā ziņojuma 29. un 30. punktā, un, otrkārt, nepieciešamība veikt papildu pārbaudes neatkarīgā Eiropas klientu vispārēji atzītā laboratorijā, kas norādīta tehniskā ziņojuma 28. punktā. Katrā ziņā tehniskā ziņojuma autors pats 30. punktā atzīst, ka prasītāja varētu ražot izstrādājumus Eiropas tirgum. Viņa vienīgā kritika šajā aspektā ir vērsta uz šādas rīcības izmaksām, un tādējādi tas ir apsvērums, kas pārsniedz tehniskā ziņojuma robežas un arī tā autora kompetences robežas.

175 Turklāt spriedumā *Hitachi* u.c./Komisija, minēts 167. punktā (EU:T:2011:342), Vispārējā tiesa šajā ziņā jau atzina, ka Japānas ražotājam, kas vēlas ienākt EEZ tirgū, ir jāpieskaņo attiecīgā prece spēkā esošajām normām, kuras izriet no standartiem, kurus noteikusi Starptautiskā elektrotehniskā komisija, jāīsteno noteikts skaits atbilstības testu un jāsaņem atbilstošie sertifikāti. Tomēr prasītāja nepastrīd, ka Japānas ražotāji bija spējīgi šīs formalitātes izpildīt, sporādiski pārdodot GIS EEZ, kā arī vairāk pārdodot tās citās teritorijās, kurās arī tiek piemēroti Starptautiskās Elektrotehnikas komisijas standarti (pēc analoģijas skat. spriedumu *Hitachi* u.c./Komisija, minēts 167. punktā, EU:T:2011:342, 321. punkts).

176 Tehniskajā ziņojumā turklāt ir norādīts uz noteiktās Rietumeiropas valstīs piemērojamajām papildu tehniskajām prasībām un lietojumiem. Ciktāl tas attiecas uz valstīm, kas nav mītnes valstis, šādas prasības attiecoties uz visiem potenciālajiem piegādātājiem – Eiropas vai Japānas (pēc analoģijas skat. spriedumu *Hitachi* u.c./Komisija, minēts 167. punktā, EU:T:2011:342, 322. punkts).

177 Tas pats attiecas uz apgalvoto priekšroku vietējiem ražotājiem, kas norādīta tehniskā ziņojuma 26. un 29. punktā, jo no apstrīdētā lēmuma izriet, ka EEZ valstis, kas nav mītnes valstis, tieši bija tās, kurās nebija ticamu vietējo piegādātāju. Iepriekš 169. punktā izklāstīto iemeslu dēļ šī argumentācija *a fortiori* ir piemērojama attiecībā uz apgalvoto priekšroku jau uzstādīto iekārtu piegādātājam, kas norādīta tehniskā ziņojuma 26., 28. un 31. punktā.

178 Turklāt no tehniskā ziņojuma izriet, ka tajā aprakstītie tehniskie šķēršļi 90. gadu otrajā pusē lielākoties progresīvi samazinājās.

179 Abu ziņojumu pārbaudes noslēgumā ir jānorāda, ka to pierādījuma spēku liek apšaubīt arī faktiskā tirgus situācija. Kā atgādināts iepriekš 175. punktā un kā izriet no 2007. gada lēmuma 316. apsvēruma, Japānas ražotāji, tostarp prasītāja, pārkāpuma laikā spēja laiku pa laikam pārdot GIS EEZ un biežāk pārējā Eiropas teritorijā un Vidusjūras reģionā. Līdz ar to attiecīgajā laikposmā tie bija spējīgi pārvarēt tādus šķēršļus, uz kuriem prasītāja atsaucas šajā lietā.

180 Treškārt, ir jānorāda, ka vispārējā nolīguma ilgstošā pastāvēšana un līdz ar to Japānas ražotāju neesamība EEZ tirgū varēja mākslīgi pastiprināt noteiktus ienākšanas šķēršļus, kurus minējusi prasītāja, konkrēti tos, kas saistīti ar Japānas piegādātāju akceptēšanu no Eiropas klientu puses. Tomēr nevar akceptēt to, ka prasītāja atsaucas uz pārkāpuma, kurā tā piedalījusies, sekām, lai lūgtu tai par šo pašu pārkāpumu uzliktā naudas soda samazināšanu (pēc analoģijas skat. spriedumu *Hitachi* u.c./Komisija, minēts 167. punktā, EU:T:2011:342, 327. punkts).

181 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, jāsecina, ka prasītāja nav juridiski pietiekami pierādījusi savu apgalvojumu, ka tās dalība pārkāpumā nevarēja radīt kaitējumu konkurencei EEZ. Šādos apstākļos Komisijai nevar pārmest, ka tā minēto apgalvojumu nav ņēmusi vērā, aprēķinot prasītājai piemērojamā naudas soda apmēru.

182 Līdz ar to ceturtais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu pārkāpumu attiecībā uz preventīvās iedarbības koeficienta aprēķinu

183 Prasītāja uzskata, ka Komisija nav izpildījusi tās pienākumu norādīt pamatojumu un pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus pārkāpumu, aprēķinot tai piemērojamo preventīvās iedarbības koeficientu.

184 Šajā ziņā tā norāda, ka robežvērtības, kas tika izmantotas aizliegtās vienošanās dalībnieku grupēšanā, lai noteiktu preventīvās iedarbības koeficentus, ir jānosaka saskanīgā un objektīvā veidā. Tā uzskata, ka tā nav viena pati jāiekļauj trešajā grupā ar preventīvās iedarbības koeficentu 1,5, bet gan tajā pašā grupā, kurā ir *ABB*, ar koeficientu 1,25.

185 Pirmkārt, atšķirība starp tās apgrozījumu un *ABB* apgrozījumu esot pielīdzināma atšķirībai starp *Siemens* un *Hitachi* apgrozījumiem, kuri abi iekļauti pirmajā grupā ar preventīvās iedarbības koeficientu 2,5.

186 Otrkārt, pirmajā un otrajā, kā arī otrajā un trešajā grupā iekļauto uzņēmumu apgrozījumu atšķirības esot ievērojami lielākas nekā atšķirība starp prasītājas un *ABB* apgrozījumiem.

187 Šajā kontekstā Komisija nav sniegusi savas pieejas objektīvu pamatojumu, tādējādi pārkāpdama vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus. Līdz ar to prasītāja uzskata, ka Vispārējai tiesai tai ir jāpiemēro preventīvo iedarbību palielinošais faktors 1,25, kā tas darīts spriedumā *Tokai Carbon* u.c./Komisija, minēts 66. punktā (EU:T:2004:118).

188 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību.

189 Šajā ziņā no sprieduma *Siemens*/Komisija, minēts 70. punktā (EU:T:2011:68), 320. punkta izriet, ka 2007. gada lēmumā, uz ko ir atsauce apstrīdētā lēmuma 70. un 71. apsvērumā, noteiktie preventīvās iedarbības koeficienti ir proporcionāli attiecībā uz visiem iesaistītajiem uzņēmumiem, izņemot

Siemens, kuram attiecība ir pat degresīva, jo tam ir ticis piemērots tāds pats koeficients kā *Hitachi*, lai gan tā pasaules apgrozījums 2005. gadā ir bijis vairāk nekā par 6 miljardiem euro lielāks par *Hitachi* apgrozījumu.

190 Turklāt saskaņā ar sprieduma *Siemens*/Komisija, minēts 70. punktā (EU:T:2011:68), 320. punktu šāda proporcionalitātes attiecība ir pietiekama, lai atbilstu prasībām, kuras noteiktas 2006. gada 5. aprīļa sprieduma *Degussa*/Komisija (T-279/02, Krājums, EU:T:2006:103) 338. punktā, kurā tika precizēts, ka uzņēmumu grupēšanai preventīvā koeficienta noteikšanas nolūkā atbilstoši vienlīdzīgas attieksmes principam ir jābūt objektīvi pamatotai.

191 Tāpat sprieduma *Siemens*/Komisija, minēts 70. punktā (EU:T:2011:68), 322. punktā Vispārējā tiesa kā neatbilstošu ir noraidījusi sprieduma *Tokai Carbon* u.c./Komisija, minēts 66. punktā (EU:T:2004:118), piemērošanu, uz ko šajā lietā atsaukusies prasītāja, jo minētais spriedums bija par citādiem faktiskajiem apstākļiem.

192 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka prasītājai piemērotais preventīvās iedarbības koeficients ir noteikts ar objektīvi pamatotu metodi, īpaši attiecībā uz Komisijas izvēli to iekļaut citā, nevis tajā pašā grupā, kurā iekļauta *ABB*.

193 Līdz ar to iebildums saistībā ar vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu pārkāpumu ir jānoraida.

194 Tā kā prasītājai nevienlīdzīga attieksme piemērota netika, Komisijai par tai piemērotā preventīvās iedarbības koeficientu nebija jāsniedz īpašs pamatojums.

195 Turklāt, kā norādīts iepriekš 70. punktā, no sprieduma *Siemens*/Komisija, minēts 70. punktā (EU:T:2011:68), 310.–317. punkta izriet, ka 2007. gada lēmuma 491. apsvērumā Komisija ir juridiski pietiekami izklāstījusi elementus, kas preventīvos nolūkos tika ņemti vērā, palielinot piemērotās naudas sodu sākumsummas. Tā kā šis konstatējums ir piemērojams prasītājai apstrīdētajā lēmumā piemērotajam preventīvās iedarbības koeficientam, ir jāatzīst, ka tai bija iespējams uzzināt sava naudas soda sākumsummas palielinājuma pamatojumu un to apstrīdēt un ka Vispārējai tiesai bija iespējams veikt pārbaudi.

196 Līdz ar to katrā ziņā ir jānoraida iebildums par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, kā arī otrais pamats kopumā.

197 Tā kā visi pamata prasījuma atbalstam izvirzītie pamati ir noraidīti, tas ir jānoraida kopumā.

Par pakārtoto prasījumu par naudas soda apmēra samazināšanu

198 Ar pakārtoto prasījumu prasītāja lūdz Vispārējo tiesu grozīt apstrīdētā lēmuma 1. pantu, atceļot vai pretējā gadījumā samazinot tai piemērotā naudas soda apmēru.

199 Šajā ziņā jānorāda, ka pakārtotais prasījums nav pamatots ar pamatiem un argumentiem, kuri atšķiras no pamata prasījuma atbalstam izvirzītajiem. Tādēļ, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, tā kā šajā lietā nav citu elementu, kuru dēļ prasītājai piemēroto naudas sodu varētu atcelt vai samazināt, Vispārējai tiesai savas neierobežotās kompetences īstenošanas ietvaros pakārtotais prasījums nav jāapmierina.

200 Tādējādi prasība ir pilnībā jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

201 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) *Mitsubishi Electric Corp.* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Kanninen Pelikánová Buttigieg

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2016. gada 19. janvārī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture 1

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 4

Juridiskais pamatojums 4

Par pamatprasījumu atcelt apstrīdēto lēmumu 4

Par pirmo pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un labas pārvaldības principa un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu 5

– Par iebildumu saistībā ar prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu 6

– Par iebildumiem saistībā ar apstrīdētā lēmuma pamatojumu 7

Par septīto pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nosakot TM T&D piemērotās sākumsummas proporcijas, kuras jāsedz prasītājai un Toshiba 10

Par devīto pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika piemērota sākumsumma par laika posmu pirms TM T&D izveidošanas 11

Par astoto pamatu, kas saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpumu attiecībā uz metodi, atbilstoši kurai prasītājai tika uzlikta sākumsumma par laika posmu pirms TM T&D izveidošanas 13

Par sesto pamatu, kas ir saistīts ar vienlīdzīgas attieksmes principa un samērīguma principa pārkāpumu, nosakot TM T&D piemērotās sākumsummas proporcijas, kuras jāsedz prasītājai un Toshiba 15

Par trešo pamatu, kas ir saistīts ar samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija prasītājai piemērojamo naudas sodu esot aprēķinājusi tāpat kā Eiropas ražotājiem piemērojamos naudas sodus . 17

Par ceturto pamatu, kas saistīts ar to, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdu, neņemot vērā tehniskus un ekonomiskus pierādījumus, nosakot prasītājas rīcības ietekmi un aprēķinot tai piemērojamo naudas sodu 19

Par otro pamatu, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu pārkāpumu attiecībā uz preventīvās iedarbības koeficienta aprēķinu 21

Par pakārtoto prasījumu par naudas soda apmēra samazināšanu 22

Par tiesāšanās izdevumiem 23